Ner 207. ROK 1846. SOBOTA 19 WRZEŚNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina		Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Rean.	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
	6	27" 4''' 730	+ 7° 2	3, 58	Zachodni słaby	Chmury	w nocy Deszcz
17	2	4, 551	+ 10, 2	3, 11	" "	Pochmurno	
	10	3, 334	+ 8, 6	3 80	" "	"	Deszcz

Wiadomości zagraniczne.

— *Petersburg* 4 *Września.* —

Pan minister oświecenia narodowego, wyjeżdżając za najwyższym zezwoleniem ze stolicy, doniósł Rządzącemu Senatowi, że N. Panu podobało się, zarząd ministerstwa oświecenia narodowego, na czas nieobecności p. ministra, poruczyć pomocnikowi ministra oświecenia narodowego, senatorowi xciu Szyryńskiemu-Szychmatowowi.

— *Moskwa* 26 *Sierpnia.* —

Wczoraj o god. 12 w południe, przybył tu szczęśliwie z Petersburga J. C. W. Xżę Maxymilian Leuchtenbergski, a dziś raczył wyjechać traktem do Tambowa.

— *Lipsk* 2 *Września.* —

Dziś rano odbył się uroczysty pogrzeb ośmiu nieszczęśliwych, którzy utracili życie w pożarze dnia 29 z. m. Orszak pogrzebowy składał się z urzędników królewskich, municypalnych, delegowanych od miasta, duchowieństwa, professorów, uczniów uniwersytetu, różnych korporacyj, krewnych i wielkiej liczby mieszkańców. Kilku ranionych zostających w szpitalu, mało mają nadziei wyzdrowienia.

— *Stokholm* 21 *Sierpnia.* —

Król Jmć udał się dnia 17 do Beckaskog, zamku królewicza następcy tronu, gdzie dwór królewski ma zabawić parę tygodni. Poczem król uda się do Norwegii z królewiczami Gustawem i Augustem, i przybędzie do Chrystyanii dnia 6 września. Królowa, królewicz następca i xiężna Eugenia, udadzą się do Tullgarnu w środkowej Szwecyi.

Król duński podarował xięciu Oskarowi 4ry pyszne białe konie. Te konie są ozdobą stajen królewskich i należą do jedynej rassy w Europie.

— *Paryż* 4 *Września.* —

Dziś w izbie deputowanych, po udzieleniu łaskawej odpowiedzi Króla na adres izby, minister spraw wewnętrznych odczytał postanowienie królewskie odraczające zgromadzenie sejmowe do d. 11 stycz. 1847 r. Poczem zaraz rozeszła się izba.

Król przyjmował wczoraj o god. 9 wieczór deputacyę izby deput.; p. Sauzet, prezes izby, odczytał adres. Przy głosowaniu nad tym adresem było tylko 231 członków obecnych. Deputowani opozycyjni oddalili się przed głosowaniem. *Jour. des Débats* gani mocno ten postępek.

W sali konferencyonalnej izby deput. rozeszła się dziś wieść, że hr. Molé otrzymał od Króla polecenie udania się do Madrytu i proszenia urzędownie o rękę Infantki Ludwiki dla xięcia Montpensier.

J. des Déb. mówi: Zaślubiny xcia Montpensier z Infantką Ludwiką stanowczo przyjdą do skutku. Zaślubiny królowéj Izabelli i jéj siostry odbędą się w Madrycie w ostatnich dniach października.

Xiążę Joinville udał się parowym okrętem *Rahmses* z Neapolu do Rzymu. D. 8 września spodziewany jest z powrotem na eskadrze.

Pan Duveyrier podaje w gazecie *la Presse* liczbę prenumeratorów niektórych dzienników paryzkich, według urzędowych wykazów, jak następuje: *Epoque* ma 11,129 prenumeratorów, *National* 14,516, *Univers* 4,750, *Esprit* 3558, *Commerce* 3774, *Estafette* 3,806, *Quotidienne* 3,129, *Patrie* 2,581, *Gazette de France* 2903, *Droit* 2,308, *Charivari* 2903, *Echo français* 2581, *Reforme* 2000, *Courrier français* 2000; natomiast *Debats*, *Constitutionnel*, *Presse* i *Siecle* mają razem 98,032 prenumeratorów, to jest: *Siecle* 32,516, *Constitutionnel* 29,581, *Presse* 23,968, a *Jour. des Débats* 11,967.

— *Londyn* 2 *Września.* —

W *Standard* czytamy: Prezydent Polk zdaje się do tego stopnia liczyć na krytyczne położenie rządu mexykańskiego, że sądzi, iż może otrzymać od niego bądź za pomocą pieniędzy, bądź za pomocą straszenia, wszelkie terrytoryalne przyzwolenia, jakich od niego żą-

da. Jakoż obok ofiar pieniężnych, zaproponowanych Mexykanom aby ich zpowodować do odstąpienia Kalifornii Stanom Zjednoczonym, widzimy z zadziwieniem, że przesłał jenerałowi Taylor i dowódzcy siły morskiéj rozkazy, aby silnie popierali wojnę przeciw Mexykowi, nie wdając się w żadne zawieszenia broni, dopóki ten nie przystanie na podane mu warunki pokoju.

W izbie reprezentantów poselstwo prezydenta było dość dobrze przyjęte. Przedłożony natychmiast bil żądający dwa miliony dolarów, przyjęty został większością głosów 85 przeciw 79 z dodatkiem, że niewolnictwo nie zostanie przywrócone w Kalifornii, gdy ta prowincya przyłączona będzie do Stanów Zjednoczonych. W senacie bil ten doznał niepowodzenia. Objawiła się opozycya względem Kalifornii, która uwiecznić tylko może wojnę. Senat rozszedł się, nic w tym względzie nie postanowiwszy. (Zobacz niżéj *Amerykę*.)

Standard ogłasza jeszcze następujące nowiny z Rio-Janeiro z d. 2 lipca. Są one bardzo ważne. Zawiązane tam zostały układy względem traktatów handlowych z Paraguayem i innemi sąsiedzkiemi krajami, jak i z Portugaliią. Z Anglią zaś nie może nastąpić żaden traktat, dopóki nie odwoła aktu parlamentowego, poddającego podejrzane okręty brazylijskie pod sąd trybunałów angielskich.

Dziennik *Cambridge Advertiser* pisze: »W ostatnich tygodniach legowano blizko 100,000 fst. na założenie uniwersytetu w Manchester. Mówią że drugie 100,000 fst. zebrane zostaną przez składki publiczne. Tym sposobem za parę lat Manchester posiadać będzie uniwersytet, który w naukach żadnemu innemu ustępować nie będzie a w pielęgnowaniu praktycznych umiejętności wszystkie inne przewyższy.«

Z Perth donoszą, że licznym tamecznym tkaczom bawełnianych materyj znowu powiększone zostały dzienne zarobki, tak, że teraz tkącz zarabia co tydzień 10 do 12 sz., co wynosi 3 sz. więcéj niż przed parą laty. W ogólności ludność tkacka od 15 lat nie była w tak pomyślnych stosunkach jak teraz, do czego także nie mało się przyczynia taniość żywności.

Wiadomości z powiatów fabrycznych brzmią teraz pomyślniéj. I z powiatów rolniczych pomyślne są doniesienia wyjąwszy o ziemniakach, które i tu gorzéj wypadły niż w r. z.

Sekretarz stanu dla Irlandyi, p. Labouchere, wyjechał onegdaj do Dublina. Zwidzi on uciśnione niedostatkiem powiaty, aby na miejscu naradzić się z władzami nad środkami udzielić mającemi zatrudnienie roboczym klasom.

Korporacya Dublina podała w sobotę lordowi Namiestnikowi Irlandyi adres z powinszowaniem objęcia przez niego wysokiego urzędu, na który jéj na uroczystem posłuchaniu odpowiedział.

Doniesienia o zupełnym nieurodzaju ziemniaków, z każdym dniem są głośniejsze. G. *Times* pisze, że w grudniu zapewnie ani jednego ziemniaka nie ujrzy w Irlandyi.

Dzienniki londyńskie wspominają o smutnem zdarzeniu, które sprawiało w publiczności nieprzyjemne wrażenie. Jeden pułkownik należący do bardzo szanownéj familii, a zostający w służbie kompanii Indyjskiéj, przekonany o fałszowanie biletów bankowych, z których znaleziono jeszcze kilka przy nim, odebrał sobie życie w nocy po swem uwięzieniu. Udusił się za pomocą chustki od nosa.

P. Strutt, członek parlamentu z Derby, mianowany został prezesem kommissyi do kolei żelaznych (nazwaćby go można ministrem kolei żelaznych).

— *Madryt* 30 *Sierpnia.* —

Rząd wysłał dziś gońca do Rzymu, z depeszami dla p. Castillo y Ayensa, polecającemi mu wyjednanie u Papieża dyspensy na zamężcie królowéj z jéj bratem stryjecznym, Infantem Don Francisco de Asis.

Wczoraj przyjmował tenże Infant powinszowania od ministrów, szlachty, ciała dyplomatycznego, senatorów i wszystkich w Madrycie obecnych znakomitych osób.

Zdaje się, że na początku tego miesiąca, zawiedzioną została nadzieja królowéj i jéj dostojnéj matki, jaką pokładały w gotowości xięcia Leopolda Koburgskiego. Dwór tutejszy zawiadomiony został za pośrednictwem posła angielskiego, że ów xiążę wzbrania się bez zezwolenia króla francuzów przystać na uczynione sobie propozycye; wskutek tego królowa postawioną została w potrzebie oświadczenia się za jedynym pozostałym konkurentem. Jakoż w nocy z dnia 27 wezwała do siebie ministrów i oświadczyła im w obecności swéj matki, że postanowiła zaślubić się z xięciem Kadyxu. Ministrowie odpowiedzieli, że poddają się woli Jéj Król. Mości i że dalsze ku temu wydadzą rozporządzenia. W tym celu odbyli nazajutrz długą naradę, na któréj ułożony został ogłoszony wczoraj w *Gaceta* dekret królewski.

Rząd postanowił zawiadomić zwołane kortezy o postanowieniu królowéj i zaraz na tem samem posiedzeniu je rozwiązać.

Młody Infant Don Francisco, pokazał się onegdaj wieczór jeszcze poważniejszym niż zwykle. Nikt jednak nie wątpi, że zaszczytny wybór, jaki padł na niego, bardzo mu pochlebił. Infant znajduje się prócz tego w tem szczęśliwem położeniu, że zupełnie jest wolnym od wszelkiego zarzutu. Nie narzucał się on na konkurenta, ani prosił obcego dworu o popieranie jego konkurencyi. Zresztą wszystkie dzienniki, tak umiarkowane jak progresistowskie, ogłosiły w tych dniach jednozgodnie, że przeciwko zaślubieniu się królowéj z xięciem Kadyxu nic niemają do zarzucenia.

Do pana Narvaez posłano rozkaz, aby powrócił do Madrytu.

— *Neapol* 25 *Sierpnia.* —

Do przystani w Castellamare, w któréj stoi obecnie także wojenna flota neapolitańska, za-

winęła właśnie teraz część eskadry francuzkiéj pod dowództwem xięcia Joinville, złożona z 3 wielkich okrętów liniowych.

Piszą z Liworny pod d. 27 sierpnia do gazety *Piemontskiéj*: Nowe trzęsienie ziemi dało się znowu czuć niestety dziś rano o godz. 9 min. 50. To wstrząśnienie przeraziło na nowo ludność i zrządziło dość znaczne szkody. Kilka domów zostało opuszczonych wskutku rozporządzenia rządowego.

— *New-Jork* 16 *Sierpnia.* —

Pokazuje się teraz niewątpliwie, że pierwszy popęd do uczynienia rządowi mexykańskiemu propozycyj pokoju, otrzymał prezydent Polk z samego Mexyku. W ciągu rozpraw senatu nad dotyczącem tego przedmiotu poselstwem prezydenta, była o tem mowa, że toż poselstwo uzasadnione jest na wiadomościach, jakich dostarczył konsul amerykański w Mexyku, p. Black, i że uchwalić się mające przez kongres pieniądze, mają być głównie użyte na zapłacenie żołnierzom mexykańskim zaległego żołdu, w celu niedopuszczenia kontrrewolucyi, którąby bez wątpienia starali się uskutecznić przeciwnicy pokoju ze Stanami Zjednoczonemi, gdyby istniejący obecnie rząd mexykański przystał na wywołaną przez siebie propozycyę pokoju. Koszta wojenne, które już teraz wynoszą 26 milionów fst., a z doliczeniem niepolikwidowanych jeszcze wydatków, dojdą przynajmniéj dwa razy tak wielkiéj summy, były rzeczywiście najpierwszą pobudką usiłowania, aby zamierzony rezultat pokoju (mianowicie nabycie Kalifornii) osiągnąć przez kupno, zamiast przez siłę oręża. Poselstwo prezydenta Polk nie wykazało wysokości uchwalić się mającéj summy, jakoż senat uchwalił dnia 6 dwie rezolucye, z których pierwsza wynurza życzenie zawarcia pokoju, druga przyjmuje żądanie udzielenia w ogólności pieniędzy. D. 8 b. m. przesłano senatowi i izbie reprezentantów nowe poselstwo prezydenta, w którem oznacza żądaną poprzednio summę na 2 miliony dolar. Wniosek ten po żwawych rozprawach przyjęty został w izbie reprezentantów większością głosów 85 przeciw 79, z tym atoli dodatkiem, że ponieważ tu głównie idzie o nabycie Kalifornii, przeto pieniądze te udzielają się pod tym tylko warunkiem, aby w traktacie odstąpienia Kalifornii zastrzeżonem było, iż w Kalifornii niewolnictwo istnieć nie może. Ale w senacie długie wszczęły się z tego względu rozprawy, które nie dozwoliły odbyć głosowania przed zamknięciem kongresu, i tym sposobem bil ten upadł.

Rząd Stanów Zjedn. ma zamiar pociągnąć linię graniczną między Mexykiem, wzdłuż rz. Rio-Grande del Norte aż do 36 stopnia półn. szerokości, a ztąd na zachód aż do oceanu Spokojnego, tak, że od Mexyku odpadłyby do unii obie Kalifornie oraz tak obfite w kopalnie północne powiaty Mexyku.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 17 *do dnia* 18 *Września.*

Deskur Helena ob., Niemojewski Adolf, Wojnarowski Józef, Letronne Horacy, z Polski; — Stadnicka Konstancya hr., Trzecieski Franz, z Galicyi; — Zborowska hr. z córką, Biernacka Henryka, Skutsch, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Osuchowska Eufenia ob., Jankowski Ludwik, Rogawski Antoni ob., Wojski, Cybulska Teressa ob., Jastrzębski Jan, do Polski; — Ochocki Wacław, Ankwicz Zofia hr., Chrząszczewski Wiktor, Meara Henryk, do Galicyi; — Borkowski Stanisław hr. z żoną Adellą, Sponer Teodor, do Pruss

Doniesienie Urzędowe.

Warszawa d. 7 *Sierpnia* 1846.

Ner 27554.

BANK POLSKI

Podaje do publicznéj wiadomości, że w dniu 28 Października (9 Listopada) r. b. o godzinie 10 z rana w Sali Posiędzeń Banku Polskiego odbędzie się licytacya na sprzedaż dóbr Lubartowa w Gubernii i Powiecie Lubelskim położonych wraz z wszystkiemi w tychże dobrach znajdującemi się inwentarzami żywemi i martwemi, własnością Banku będącemi, pod następującemi głównemi warunkami:

Szacunek dóbr z inwentarzami ustanawia się na summę ryczałtową Rsr. 1,065,000 v. złp. 7,100,000.

Z summy téj

1.) Przekazaną będzie nabywcy pożyczka Towarzystwa Kr. Z., jaka po strąceniu z niéj summy złp. 517,426 g. 16 po włącznie ratę Czerwcową r. b. już umorzonéj, znajduje się jeszcze niespłaconą to jest złp. 2,258,573 g. 14.

2.) Pozostawi się przy gruncie summa złp. 3,600,000 z procentem 5% i do spłaty stósownie do wyboru kupującego, albo przez dołączenie procentu amortyzacyjnego 1% albo przez spłacenie jéj w równych ratach półrocznych w przeciągu lat 37 i z opłatą procentu od pozostającego kapitału.

3.) Resztę do dopełnienia powyższego szacunku złp. 7,100,000 to jest summę złot. pol. 1,241,426 g. 16 i od jakiéj taż licytacya zaczynać się będzie, nabywca zapłaci Bankowi w gotowiźnie najdaléj we dwa miesiące od daty licytacyi. Wszystko co w terminie licytacyi wyżéj nad summę złp. 1,241,426 gr. 16 postąpionem będzie, wolno będzie nabywcy albo spłacić w gotowiźnie wraz z tą summą ad 3um, albo też dołączyć do summy 3,600,000 ad 2um przy gruncie pozostającéj się.

W razie uzyskania w r. 1854 pożyczki Towarzystwa Kr. Z. odnowionéj, Bank na spłatę summy swéj złp. 3,600,000 podniesie taką tylko summę, jaka już dziś po włącznie ratę Czerwcową r. b. jest umorzoną, to jest summę złp. 517,426 gr. 16 resztę zaś téj pożyczki około złp. 700,000 wynoszącéj, dozwoli stósownie do

stanu hypoteki, albo podnieść przez właściciela albo użyć na spłatę innych długów, jeżeli tylko raty od należności Bankowéj przypadające będą regularnie opłacane.

Gdyby właściciel podzielił dobra na części bądź według projektu przez Bank rozpoczętego bądź według własnego uznania, Bank za poprzedniem przekonaniem się o szacunku pojedynczych części, rozdzieli summę swoją ad 2um złp. 3,600,000 wynoszącą na pojedyncze części.

Possessya cywilna dóbr tych w administracyi Banku będących zapewnia się nabywcy od 1 Lipca r. b., od któréj to daty wszystkie dochody i wydatki do niego regulować się będą.

Nie tamuje się nabywcy możność sprzedawania drzewa z lasów do dóbr tych należących, ale się zastrzega, że dopóki gospodarstwo leśne w tych dobrach nie zostanie stanowczo i w sposób trwałość lasów zapewniający urządzone, dopóty wszelka sprzedaż drzewa wyjąwszy na potrzebę roczną fabryk gruntowych, tudzież wyjąwszy sprzedaż w sążniach w praktykowanéj dotąd ilości, następować będzie mogła o tyle tylko o ile waluta z tąd otrzymana obrócona będzie na częściową spłatę summy 3,600,000 ad 2um.

Jak zaś gospodarstwo leśne zostanie urządzone wszelka sprzedaż drzewa w zakresie cięcia rocznego z planu gospodarczego wypływającego dozwoloną jest nabywcy bez obowiązku spłacania należności Bankowéj, i tylko wtedy do takiéj opłaty będzie obowiązanym, gdyby sprzedaż tę nad zakres cięcia rocznego dopełniał.

Nie tamuje się również nabywcy możność przeznaczenia pewnéj części lasu na Krudunek i osadzanie na niéj kolonistów z obowiązkiem opłacania czynszu, ale się zastrzega, że wkupno przez nich uiścić się mogące, obrócone zostanie również na częściową spłatę powyższéj należności Banku.

Vadium do licytacyi téj oznacza się na złp. 355,000 w gotowiźnie, w Listach Zast., lub w innych papierach publicznych krajowych procent przynoszących, w imiennéj ich wartości.

Szczegółowe inne zastrzeżenia znajdują się w warunkach do licytacyi, które konkurenci mogą każdego czasu przeglądać w biórze Naczelnika Kancellaryi lub we właściwym Wydziale Banku. Warunki te znajdują się także na gruncie.

Dołączony jest także do nich zbiór objaśnień dla prostéj informacyi konkurentów, a przy tem wolno jest każdemu dobra te obejrzeć na gruncie i przekonać się o wszystkich szczegółach ku czemu wszelkie ze strony administracyi miejscowéj mieć będzie sobie zrobione ułatwienia.

Dołączony do niniejszego obwieszczenia krótki opis dóbr Lubartowskich daje niejakie o nich wyobrażenie.

Prezes Radzca Tajny (podp.) Tymowski.

(2r.) Naczelnik Kancellaryi (podp.) *Łubkowski.*

Krótki opis dóbr Lubartowa.

Dobra Lubartów w Gubernii i Powiecie Lubelskim położone, składają się z dwóch miast Lubartowa i Firleja, 20 folwarków, 39 wsi zarobnych i osad czynszowych razem nomenklatur 61, a ludności ogólnéj około 13 000 dusz.

Główny punkt miasto Lubartów położone jest na trakcie pocztowym między Lublinem a Siedlcami, odległe od Warszawy mil 20 z których 15 chaussée od Lublina mil $3\frac{1}{2}$, od miast handlowych Kazimierza i Puław mil 6 od Łęczny mil 3 od chaussée mil $3\frac{1}{2}$. Przez całe dobra w długości mil kilku płynie rzeka spławna Wieprz wpadająca o mil 7 od Wisły pod Iwangrodem.

Powierzchnia dóbr wynosi przeszło 2,100 włok Chełmińskich, co czyni włok Magdeburgskich 4,800, w tem jest przestrzeni pod lasami włok Chełmińskich 900, łąk folwarcznych włok 77, gruntów ornych folwarcznych włok 358, między któremi znaczna jest część gruntów pszennych.

Na 10 folwarkach zaprowadzone już jest gospodarstwo płodo-zmienne, lasy nowo pomierzone i zamożne są w drzewo wszelkiego rodzaju, cięcia na teraz odbywają się tylko w miejscach od gospodarstwa leśnego wyłączonych,

Jest w tych dobrach młynów wodnych 5, wiatraków 2, tartak 1, angielski na 4 piły, cegielni 6, wapienne piece 2, gorzelni 4, browar piwny 1, oraz dwa oddzielne czynsz opłacające zakłady fabryczne, fajansu w Lubartowie i stali w Serocku zatrudniające znaczną liczbę robotników.

Propinacya w całych dobrach nie wyłączając i miast należy do dominii i znaczne czyni dochody, jest również rybołówstwo na rzece, na stawach i jeziorach. Mieszkańcy miast Lubartowa i Firleja opłacają czynsz w gotowiźnie, włościanie odrabiają pańszczyznę

sprzężajnéj	około	82,000
pieszéj	»	29,000
Razem	»	111,000 dni rocznie

prócz tego opłacają czynsz gotowizną i oddają w naturze znaczne prestenda, mają dane załogi w inwentarzu żywym, koni sztuk 670, wołów 818, które są własnością dominii. Inwentarz dworski folwarczny składa się teraz:

a) żywy:	koni	około	150
	bydła rogatego	»	880
	Owiec	»	11,000
	trzody chlewnéj	»	100

b) Inwentarze martwe składają się prócz rolniczych narzędzi z maszyn i aparatów gorzelnianych, młockarni i t. p. których wartość łączna martwych i żywych do 350,000 złp. dochodzi. Budowle dworskie po wielu miejscach zupełnie nowe, częścią murowane częścią z drzewa wystawiane. W mieście Lubartowie jest na mieszkanie dla właściciela piękny pałac z obszernym ogrodem angielskim.